

Sporočilo za javnost
Luxembourg, 2. julija 2015

Sistem EU za trgovanje z emisijami – okvir za zaščito celovitosti trga in izvajanje sistema je treba dodatno izboljšati, pravijo revizorji EU

V poročilu, ki ga je danes objavilo Evropsko računsko sodišče, je bilo ugotovljeno, da Komisija in države članice niso ustrezno upravljale vseh vidikov sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS), ki je eden od glavnih elementov podnebne in energetskega svežnja EU. Revizorji so sicer ugotovili, da so se na pobudo Komisije stalno uvajale izboljšave za zaščito celovitosti EU ETS kot tržnega mehanizma, vendar je treba še obravnavati nekatera vprašanja, da bi se celovitost trga dodatno izboljšala. Sistem je imel težave tudi zaradi bistvenih slabosti pri izvajanju faze II (2008–2012). Poročilo priporoča izboljšave ureditve trga emisij in nadzora nad njim, da bi se povečalo zaupanje vlagateljev in da bi se EU ETS izkoristil kot orodje okoljske politike.

„EU ETS je temelj podnebne politike EU. Od uvedbe pred desetimi leti se je postopoma izboljševal, vendar bi bilo mogoče storiti še več na področjih, kot so kontrola odprtja računov v EU ETS, spremljanje transakcij, nadzor trga in preverjanje ravni emisij za naprave. Naša priporočila lahko pomagajo Komisiji in državam članicam pri izboljšanju celovitosti trga in izvajanju sistema, da bo postal boljše orodje za doseganje ciljev na področju podnebnih sprememb do leta 2020 in pozneje,“ je dejal Kevin Cardiff, član Sodišča, ki je pristojen za poročilo. „Zaradi velike finančne pomembnosti trga ogljika, ki je vreden več milijard EUR, predhodnih varnostnih incidentov ter cilja spodbujanja resničnega ukrepanja za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov bi bilo treba okvir za zaščito celovitosti trga izboljšati, sistem kot celoto pa bi bilo treba bolje izvajati.“

Tekoča reforma EU ETS (uvedba rezerve za stabilnost trga) in s tem povezana razprava se osredotočata na uspešnost sistema in na to, kako ukrepati v zvezi s presežnimi pravicami, vendar to ni bilo zajeto v obseg tega poročila.

Naša revizija je pokazala, da je treba pozornost nameniti celovitosti trga in izvajanju, da bo EU imela večjo gotovost, da je ta vodilna politika povsem primerna za doseganje zmanjšanja emisij in uvedbo nizkoogljičnih tehnologij. Revizorji EU so ugotovili, da Komisija in države članice niso povsem ustrezno upravljale nekaterih vidikov EU ETS, še posebno v fazi II. Obstajale so težave z okvirom za zaščito trga pravic in dejanskim izvajanjem sistema.

Pri okviru kljub vključitvi trga za pravice ETS v evropske direktive za finančne instrumente in ureditev trga še vedno obstajajo nekatera vprašanja v zvezi s trgovci, ki na trgu ne sodelujejo prostovoljno, dvostranskim promptnim trgovanjem na prostem trgu in manjšimi udeleženci na trgu. Na ravni EU ni bil vzpostavljen nadzor trga emisij, za sodelovanje med nacionalnimi regulatorji in Komisijo pa je bilo ugotovljeno, da ni zadostno, kar bi lahko pomenilo, da se izkrivljanje ali odstopanja, ki imajo lahko resne posledice, ne upravljajo ustrezno. Revizorji so ugotovili, da je treba jasneje pravno opredeliti pravice do emisije ter vzpostavljanje in zaščito pravic iz zavarovanja za pravice do emisije, kar bi lahko pripomoglo k uspešnejšemu delovanju trga. Dodaten napredek je potreben tudi v zvezi z visokotveganim registrom Unije za obdelavo temeljnih podatkov EU ETS, zlasti strožja kontrola odprtja računov in izboljšano spremljanje transakcij. Kljub temu pa poročilo priznava, da je v zadnjih letih prišlo do opaznega zmanjšanja sporočenih incidentov.

Revizorji so ugotovili pomembne slabosti pri tem, kako so države članice in Komisija izvajale sistem. Zlasti v fazi II ni bilo zadovoljivo izvajanje in usklajevanje sistemov za spremljanje emisij in poročanje o njih, v navodilih in spremljanju izvajanja v državah članicah, ki ju je zagotavljala Komisija, so bile vrzeli, njena ocena nacionalnih načrtov razdelitve pravic pa je bila premalo pregledna. Nekateri države članice niso zagotovile vseh zahtevanih poročil o delovanju sistema, Komisija pa ni objavljala zahtevanega letnega poročila o izvajanju. Učinek forumov za posvetovanje in usklajevanje med Komisijo in državami članicami je bil omejen, ker je bila raven udeležbe držav članic nizka.

Namen tega sporočila za javnost je predstaviti glavna sporočila posebnega poročila, ki ga je sprejelo Evropsko računsko sodišče. Celo poročilo je na voljo na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Damijan Fišer – tiskovni predstavnik

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

Telefon: (+352) 4398 45410 Prenosni telefon: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Vloga Komisije pri zagotavljanju usklajevanja ključnih kontrol pri izvajanju sistema v državah članicah je bila omejena. Revizorji niso mogli oceniti uspešnosti raznolikih sistemov sankcij, ker je primanjkovalo konsolidiranih informacij na ravni držav članic in EU. Opozarjajo, da lahko različne prakse glede pravil za predajo mednarodnih dobropisov iz projektov v državah članicah potencialno vplivajo na enakost pogojev za upravljavce.

Opombe za urednike

Evropsko računsko sodišče vse leto objavlja posebna poročila, v katerih so predstavljene ugotovitve izbranih revizij posameznih proračunskih področij ali upravljavskih tem EU. V tem posebnem poročilu (št. 6/2015) z naslovom **Celovitost in izvajanje sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS)** je ocenjeno, ali so Evropska komisija in države članice ustrezno upravljale ETS.

EU ETS, ki je bil uveden leta 2005 in je zdaj v svoji tretji fazi izvajanja, je hkrati vodilna pobuda EU za boj proti podnebnim spremembam in največji svetovni sistem zgornje meje in trgovanja za emisije toplogrednih plinov. Za skupne emisije industrijskih sektorjev z visokimi emisijami je bila določena zgornja meja, ki se sčasoma niža. Zgornja meja velja za emisije več kot 11 000 energetske intenzivnih naprav po EU, kar zajema približno polovico emisij toplogrednih plinov. Te naprave prejmejo pravice do emisije ali jih kupijo na dražbah in lahko glede na svoje potrebe tudi trgujejo z njimi.

Cilj iz dolgoročnega načrta Komisije za emisije toplogrednih plinov je, da bi se emisije do leta 2050 zmanjšale za 80 %. Svet se je dogovoril o ciljih za okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 in potrdil zavezujoč cilj, da EU zmanjša svoje emisije toplogrednih plinov za vsaj 40 % do leta 2030 v primerjavi z ravnmi leta 1990. EU ETS bo imel pri doseganju teh ciljev še naprej osrednjo vlogo. Poleg tega sta Svet in Parlament pred kratkim dosegla dogovor o uvedbi rezerve za stabilnost trga zaradi obravnave vprašanja presežnih pravic, ki bremenijo trg in nižajo tržne cene.

Revizorji so preučili, ali je bil vzpostavljen primeren okvir za zaščito celovitosti sistema kot tržnega mehanizma. Preučili so tudi dejansko izvajanje EU ETS v fazi II (2008–2012), da bi bilo mogoče pridobiti izkušnje za razvoj te politike v prihodnosti. Pregledali so, kako je Komisija usmerjala prizadevanja držav članic pri izvajanju in ali je izpolnila svoje obveznosti. Dokazi so bili pridobljeni iz sedmih držav članic, ki so bile izbrane glede na količine in vrste emisij (Nemčija, Francija, Italija, Poljska, Združeno kraljestvo, Grčija in Španija). Revizija na ravni držav članic je bila osredotočena na dodelitev in predajo pravic, sisteme za spremljanje emisij, poročanje o njih in njihovo preverjanje ter na sankcije.

Priporočila

Revizorji EU priporočajo:

- Komisija naj obravnava preostala vprašanja glede ureditve in nadzora trga emisij, da se dodatno izboljša celovitost trga,
- dodatno je treba razjasniti pravni status pravic, da se prispeva k stabilnosti in zaupanju,
- dodatno je treba izboljšati nekatere vidike sistemov za obdelavo temeljnih informacij EU ETS (register Unije in z njim povezane postopke),
- kontrolni okvir na ravni držav članic je treba bolje uporabljati, da se zagotovi upoštevanje ugotovljenih slabosti pri izvajanju faze III EU ETS (2013–2020),
- v fazi III je treba izboljšati raven navodil in informiranja v zvezi z izvajanjem EU ETS,
- izvajanje sankcij v okviru EU ETS bi moralo postati preglednejše. Na ravni držav članic in EU bi morale biti na voljo posodobljene in točne informacije o izvajanju in rezultatih postopkov kaznovanja, Komisija pa bi morala bolj spremljati prakse izvrševanja po EU ter dosledno uporabo nacionalnih kazni.

Komisija je priporočila sprejela in bo ukrepala na njihovi podlagi. Celotno besedilo priporočil je na voljo v posebnem poročilu, ki ga spremljajo odgovori Komisije.